

Asia: VN/22316/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain, ulosottokaaren, sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Ehdotukset henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin

Tietosuojavaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain, ulosottokaaren, sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Pidän perusteltuna esityksen pykälää, jotka mahdollistaisivat vangin ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavan työnantajaa koskevien henkilötietojen rajatun sisällymisen rikosseuraamusrekisteriin. Hallituksen esityksessä on selvästi todettu kyseisiin tietoihin tulevan sovellettavaksi tietosuojasetuksen ja tietosuojalain, mikä helpottaa rekisteröidyn oikeuksien ja rekisterinpitäjän velvollisuuksien totuttamista.

Lakiin ehdotetaan uutta 16 a §, jonka mukaan Rikosseuraamuslaitos voi pyytää Keskusrikospoliisilta lausuntoa vangin tai yhdyskuntaseuraamusta

suorittavan työnantajaksi ehdotetun yrityksen tai muun yhteisön mahdollisista yhteyksistä vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen sen selvittämiseksi, onko yritys tai muu yhteisö soveltuva vangin tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavan työnantajaksi. Esityksen mukaan lausuntoihin sisältyisi henkilötietoja vain niissä tapauksissa, että kyseinen työnantaja olisi yksityinen elinkeinoharjoittaja. Jatkovalmistelussa tulisi vielä ottaa kantaa siihen, sovelletaanko näissä tapauksissa Rikosseuraamuslaitoksen käsitellessä tietoja yleistä tietosuojasetusta vai rikosasioiden tietosuojalakia.

Esitetyn 19 §:n 2 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitokselle annettaisiin mahdollisuus salassapitosäynnösten estämättä oma-aloitteisesti luovuttaa poliisille 1 momentissa tarkoitettuja

tietoja, jos tiedot ovat tarpeen vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan ja estämiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Olen samaa mieltä eduskunnan oikeusasiamiehen ja oikeuskanslerinviraston kanssa siitä, että hallituksen esityksen jatkovalmistelussa tulee pitää lähtökohtana Suomen perustuslakia sekä erityisesti sen tulkintakäytännössä eduskunnan perustuslakivaliokunnassa omaksuttuja suuntaviivoja. Jatkovalmistelussa tietojen luovutuksen kynnystä arvioitaessa tulisi ottaa huomioon perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä ilmenevät vaatimukset.

Tietosuoja-valtuutetun näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä tulisi mainita myös se, että oma-aloitteisen tietojen luovutuksen menettely ei luovuttavan viranomaisen puolella eroaisi normaalista tietojen luovutusmenettelystä siinä mielessä, että oma-aloitteisista luovutuksista päättäjä on määriteltä täsmällisesti ja luovutukset dokumentoidaan aina. Rikosseuraamuslaitoksen organisaation sisällä tulee olla selkeä käsitys siitä, kenellä on oikeus arvioida oma-aloitteisen tietojen luovuttamisen edellytyksiä ja sen tapoja.

2. Ehdotukset ulosottokaareen

3. Ehdotus verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Ehdotetun verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n kohdalla kiinnitän huomiota siihen, etteivät tietojen luovutuksen kynnykset vaikuta selkeiltä. Lain jatkovalmistelussa tulee selkeästi arvioida tietojen luovuttamiseen liittyvät kynnykset perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti.

4. Ehdotus lain työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 4 c §:n muuttamisesta

Yleisen tietosuoja-asetuksen 25 artiklan 2 kohdan nojalla rekisterinpitäjän on valittava ja pantava täytäntöön henkilötietojen käsittelytoimet, joilla oletusarvoisesti toteutetaan vain asetetun lainmukaisen tavoitteen saavuttamiseksi ehdottoman välttämätön henkilötietojen käsittely. Kyseistä veloitetta sovelletaan erityisesti tietojen minimoinnin periaatteen noudattamiseen.

Oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi työsuojeluviranomaisen olisi suunniteltava ja kohdennettava pyynnöt siten, että työsuojeluviranomainen voisi osoittaa tietojen käsittelyn hyödyt suhteessa siihen tietomäärään ja tietosisältöön, joka kussakin pyynnössä on määriteltä. Tällaista määrittelyä työsuojeluviranomaisella on hallituksen esityksen mukaan velvollisuus tehdä yhteistyössä tietojen luovuttavien toimijoiden kanssa.

Tietojen rekisterinpitäjän tulee ottaa huomioon tietoja hankkiessaan se, että vaikka kaikki tiedot eivät ole henkilötietoja, on niiden tietojen osalta jotka ovat henkilötietoja noudatettava tietosuojasetuksen mukaisia velvoitteita ja otettava huomioon rekisteröidyn oikeudet täysimääräisesti.

5. Muut huomiot

-

Ahtonen Tiina
Tietosuojavaltuutetun toimisto